

Danske Banks topchef, Peter Straarup, der snart går på pension, efterlader en bank i store problemer og med en svensk aktionær, der ynder at udstille svaghederne.

STIG ANDERSEN

har en god bank. Men I har ikke gjort det godt nok, lyder den svenske melding til Danske Banks Peter Straarup og bankens bestyrelse.

Danske Bank minder i stigende grad om en pragtvilla i et velhaverkvarter, hvor børnene gennem nogen tid har været alene hjemme, og hvor der er blevet holdt nogle forrygende fester med det resultat, at der trænger til at blive ryddet godt og grundigt op og renoveret både indvendigt og udvendigt.

Det har ikke gjort det bedre, at en orkan har raset i samme periode i form af en international finanskrisen, og det synes at have været en ringe trøst og ikke helt nok, at naboerne i form af den danske stat med jævne mellemrum er kommet til undsætning med diverse bankpakker.

Alt sammen kulminerende med, at en uindbudt succesrig svensk virksomheds- pirat 22. november blandede sig i festlighederne og proklamerede, at han med sin investeringsfond Cevian Capital har brugt mere end 3 milliarder kroner på at købe sig ind i banken.

Nu sidder svenskeren på mere end 5 procent af aktiekapitalen med det erklærede mål at få fingrene helt ned i beslut-

ningsprocesserne og få indflydelse på, hvad der skal ske i banken i fremtiden.

Det er ikke småting, der er i gære i den store bank, og julemåneden kan blive en særdeles interessant og afgørende måned for Danske Bank, dens millioner af kunder, titusindvis af aktionærer og små 20.000 medarbejdere.

Også fordi det i den sidste del af festlighederne er blevet klart, at bankens hidtil så magtfulde og uomtvisteligt fagligt dygtige topchef, Peter Straarup, er ved at være for tid i Danske Bank. Først gik rygterne, siden er det blevet meddelt offentligheden drypvist gennem mere eller mindre halvkvædede viser. Men efter et noget akavet forløb ligger det fast, at bankens bestyrelse nu er i fuld gang med at lede efter Straarups afløser, og at en sådan vil være fundet omkring årsskiftet.

Svensk kritik gør ondt

Ikke mindst den svenske virksomheds- pirat Christer Gardells frontalangreb på banken opfattes i hvert fald hos nogle i den danske bankverden som toppen af en række nederlag for Peter Straarup og den bank, hvor han har været i direktionen i 25 år, de seneste 14 år som ordførende.

Selv om den aggressive svensker kun sidder på 5 procent af Danske Bank, er Peter Straarup ikke ligeglad. Christer Gardell og hans medstifter af Cevian Capital, Lars Förberg, har fortalt i svensk og dansk erhvervspresse, at Danske Bank har potentiale til at blive en af de stærkeste banker i Norden. Men det er det samme som at sige, at det kan gøres bedre i hovedsædet på Holmens Kanal i København. Og det vurderes som en direkte ydmygelse af Peter Straarup – oven i en række an-

Gør det, du er bedst til. Det gør vi
Udfaset slogan for Danske Bank

dre ydmygelser, han har måttet lægge navn til de seneste år.

Som en bankmand udtrykker det: »Christer Gardell og Lars Förberg siger ikke, at Danske Bank i dag er en veldrevet forretning. De siger det modsatte«.

Katastroferne

De samme kilder tøver ikke med bruge ordet »katastrofe« om de ting, der har ført til denne opfattelse hos de svenske virksomheds- pirater. Det handler ikke mindst om opkøbet af to irske banker og en bank i Finland.

Især den irske investering har været dyr. Danske Banks egen markedsafdeling, Danske Markets, lavede i september en analyse, som slog fast, at disse investeringer har kostet bankens aktionærer ikke mindre end 34 milliarder kroner, og at aktiekursen på Danske Bank i dag ville have ligget 50 procent højere, hvis ikke de havde fundet sted. Sådan noget er der ikke mange topchefer, der overlever.

Men det handler også om, hvad der betegnes som ydmygelsen med vedtagelsen af bankpakke 1 i efteråret 2008, som efter manges opfattelse blev direkte designet til at redde Danske Bank, og kort derefter bankpakke 2, hvor Danske Bank satte sig på en meget væsentlig del af de milliarder, som staten stillede til rådighed i kølvandet på finanskrisen i 2008.

Oveni lod Peter Straarup forstå, at hans intention var at betale de 24 milliarder, han lånte af staten, tilbage igen hurtigst muligt. Han gik endda ud og skaffede næsten 20 milliarder kroner ved en aktieemission til formålet, men foreløbig er der ikke blevet noget ud af det løfte. I august i år meddelte banken:

Ydmy

»Danske Bank har hos den danske stat undersøgt mulighederne for førtidig tilbagebetaling af det lån i form af hybrid kernekapital på 24 milliarder kr., som banken optog hos staten i 2009. Forhandlingerne har afdækket, at det ikke er muligt at opnå en aftale om indfrielse af lånet på vilkår, som er økonomisk tilfredsstillende for banken. Derfor er det besluttet at beholde lånet, som tidligst kan indfries i april 2014«.

Heller ikke bankens seneste regnskabsresultater har været prangende. Tilmed er de senest blevet suppleret med en udmelding om, at medarbejderstaben skal reduceres med 2.000. Det svarer til, at hver tiende stilling skal skæres væk.

Ikke godt nok

Selvfølgelig kan man vælge at se det svenske angreb fra den stik modsatte vinkel. At Danske Bank er en fantastisk forretning. Eller som Christer Gardells medstifter af Cevian Capital, Lars Förberg, har udtrykt det: »Banken har en god markedsposition og er en fundamentalt stærk bank«. Og hvorfor investere et milliardbeløb i en bank, man ikke tror på?

Men det er eftersætningen, at »den om tre til fem år kan være blandt de stærkeste i Norden«, der er det essentielle. Og det ydmygende. Det er den altså ikke i dag.

Uanset hvordan man anskuer det, er det svenske angreb kontroversielt, for det er en besked til den stolte bank om, at den ikke gør det godt nok. Og det er ikke en besked, den ellers så selvsikre bank er vant til endsige bryder sig om. Det handler trods alt om banken, der – indtil den ganske eftertrykkeligt brændte nallerne på storsvindleren Stein Bagger – havde et

nygelsen

slogan, der lød: »Gør det, du er bedst til. Det gør vi«.

Om den uindbudte svenske festdeltager Christer Gardell og hans Cevian Capital så nogensinde får indflydelse på, hvad der kommer til at ske i både det udvendige og indvendige renoveringsarbejde, er dog yderst tvivlsomt.

Næppe reel svensk indflydelse

Danske Banks bestyrelse vil naturligvis professionelt – men kynisk – registrere, at der er kommet en ny 5-procents aktionær ind i kredsen, og selvfølgelig vil den høre, hvad svenskerne har at sige. Men når det kommer til beslutningerne om generati-onsskifter og overordnede strategier, vil rækkefølgen være bestyrelsen og de allerstørste aktionærer. Og det er i Danske Banks situation fortsat A. P. Møller – Mærsk og Fonden Realdania, der tilsammen sidder med omkring en tredjedel af bankens aktier, med førstnævntes godt 22 procent som den absolut dominerende. Denne magtkoncentration betyder, at svenskerne næppe får reel betydning.

Samtidig er det relevant at spørge, om svenskerne overhovedet kan lære Danske Bank noget. Banken kender godt sin egen forretning, og skulle der være ting, som er glippet undervejs, har Peter Straarup og hans kolleger garanteret fået det at vide på roadshows for aktieanalytikere rundt om i verden gennem de seneste år.

Den største mulighed for indflydelse ligger i det pres, der kan være i, at der nu er en mere, der nøje holder øje med, hvilke beslutninger der træffes. Og i den kendsgerning, at den svenske virksomhedspirat har en klar interesse i at få sine penge og gerne lidt til hjem igen, og at

SLUT. Peter Straarup er på vej ud af Danske Bank efter 13 år som topchef. Endnu er det uvist, hvem der afløser ham. Blandt favoritterne er to af bankens egne direktører, Tonny Thierry Andersen og Thomas Borgen. Men også bestyrelsesformand Eivind Kolding, der er direktør for Maersk Line, har været nævnt. Arkivfoto: Martin Bubandt

han i disse bestræbelser ikke holder sig tilbage med at bruge pressen som megafon til at fortælle omverdenen, hvad han mener om Danske Bank, dens muligheder og potentiale.

Men som en bankmand udtrykker det: »Han er en af de kapitalister, som køber om formiddagen og sælger om eftermiddagen, og som man ikke bryder sig om at arbejde for. En raider. Det kan man ikke indrette sin butik efter«.

Hvad siger Møller?

I første omgang er det Peter Straarup, der nu må tage tæskene. Men ved sin side har han hele vejen igennem haft en bestyrelse og en bestyrelsesformand, Alf Duch-Pedersen. Han forlod formandssædet i foråret 2011, hvilket ikke sker uden endnu et nik fra A.P. Møller – Mærsk's hovedkontor på Esplanaden. I dette tilfælde fulgt op af, at netop Mærsk-skibsreder Eivind Kolding satte sig i sædet.

Måske Eivind Kolding er mere forstående over for den svenske virksomhedspirat end Peter Straarup. Det kan ikke helt afvises, at netop Esplanaden og Eivind Kolding er noget mere begejstrede for Christer Gardells åbenmundethed og talen lige ud af posen, end Peter Straarup er. Og det gør det måske lidt nemmere for storaktionæren på Esplanaden at sige farvel til den mest markante danske bankmand gennem de seneste årtier.

Hvordan renoveringen af pragtvillaen i velhaverkvarteret så udvikler sig, vil vi være klogere på ved årsskiftet.

okon@pol.dk

Svensker på jagt i Danske Bank
Portræt side 14

Kapitalfond vil hjælpe afrikanske småbønder

Uddannelse og ny teknologi skal give et boost til afrikansk landbrug, samtidig med at danske jordemødre og socialrådgivere tjener penge til alderdommen.

FARZAM ABOLHOSSEINI OG NIELS FASTRUP

Sidste år ændrede Christine og hendes families liv sig dramatisk. I 20 år har de ti personer levet af at dyrke et lille stykke jord i Ugandas Kibogaprovinc, men så besluttede de nationale skovmyndigheder at lease den frugtbare jord ud til et engelsk plantageselskab. De lokale småbønder, inklusive Christine, manden og otte børn, blev ganske enkelt fordrevet med magt til fordel for britiske New Forests Company Plantations.

Familiens historie er beskrevet i en dugfrisk rapport fra den britiske ngo Oxfam. Og ifølge rapporten er den langt fra enestående. I takt med at udenlandske kapitalfonde og investorer i massivt omfang er begyndt at opkøbe den lokale landbrugsjord, er en række fattige afrikanere blevet smidt væk fra det land, deres familier har levet af at dyrke.

Oxfams undersøgelser beretter om eksempler på jordovertagelser, hvor helt op mod 20.000 personer er blevet fordrevet på én gang.

Det er dermed et risikofyldt område, PensionDanmark og PKA har begivet sig ind i. Sammen med en række andre internationale investorer har de to danske pensionskasser givet tilsagn til opkøb og investering af landbrug i landene Uganda, Tanzania, Zambia, Malawi og Mozambique. I alt vil de to pensionskasser investere for omkring 1 milliard kroner via kapitalfonden Silverland Fund, der har specialiseret sig i afrikansk landbrug.

Flest penge i lokalt salg

Pensionskasserne har i forbindelse med investeringen fremhævet, at økonomien i de fem afrikanske lande er blandt de hurtigst voksende i verden. Planen er, at langt den største del af afgrøderne skal sælges i de lande, de er produceret.

»Sojabønner, hvede og majs har stor efterspørgsel i disse lande og er en mangelvare. Lige nu importerer landene produkterne, så de nuværende priser er højere end i Danmark og USA. Hvis du kan producere et ton hvede i Zambia og sælge det samme sted, vil du tjene 420 dollar per ton. I USA kan du kun tjene 230 dollar per ton«, oplyser Gary Vaughan-Smith, ledende partner i Silverland Fund.

Danske pensionsopparere har ingen grund til at frygte, at deres penge vil være med til at fordrive fattige afrikanere fra deres jord, lyder påstanden fra Gary Vaughan-Smith.

»Når vi investerer, køber vi fra de private sælgere og går uden om regeringerne. Vi er meget opmærksomme på at handle etisk korrekt og har også et stort ansvar for socialt engagement. Investeringen inkluderer også samarbejde med landmændene. Vi vil tilbyde vor viden og hjælpe dem til større gevinst af deres arbejde. Vi satser på at tredoble småbøndernes produktivitet«, siger han.

Gary Vaughan-Smith gør dog opmærksom på, at trods det sociale ansvar har investeringen især til formål at skaffe pensionskasserne overskud.

»Det er en investering og ikke kun bistand. Projektet er tænkt meget langsigtet, og vi tror på, at gevinsten i landbrug vil stige de kommende år. I og med at Afrika er et uudviklet område, er prisen for at købe sig ind på markedet lavere end andre steder. Derfor er der også mulighed for overskud«, pointerer han.

Blandt de produkter, som er i spil til at blive eksporteret, nævner han kaffe.

Afrika uberørt af krisen

Siden 2001 er tæt ved 227 millioner hektar land i udviklingslande blevet solgt til investorer fra Vesten. Det svarer til størrelsen af Vesteuropa.

Og opkøbene fortsætter tilsyneladende med uformindsket styrke, for mens den

Det er en investering og ikke kun bistand

Gary Vaughan-Smith, Silverland

finansielle krise raser i Vesten, ser de fem lande i Afrika ud til at nyde godt af en årlig vækst på mellem 6,5 og 8 procent siden 2006.

»Priserne på fødevarer vil stige med 5 procent om året i de kommen-

de årtier, og den afrikanske investering er immun over for, om Italien, Grækenland eller andre etablerede lande får dårligere økonomi, fordi væksten først nu er begyndt i Afrika«, siger Gary Vaughan-Smith.

Den britiske ngo Oxfam deler ikke kapitalfondens optimisme.

»Investeringer kan forbedre folks liv og skaffe arbejdspladser, service og infrastruktur«, skriver Oxfam ganske vist i rapporten. Men det er en mulighed, ngo'en ikke tror vil ske i dette tilfælde. I stedet kalder ngo'en det »omvendt udvikling«.

»Den nye bølge af landhandler er ikke de nye investeringer inden for kontinentets landbrug, som millioner venter på. Det er de fattigste, der rammes hårdest, når konkurrencen om jorden intensiveres. Vores undersøgelse viser, at lokalbefolkningen alt for ofte taber til de lokale eliter og de udenlandske investorer«, skriver Oxfam.

Silverland Fund forsvarer investeringen i det afrikanske landbrug med, at det kan sætte endnu mere skub i den vækst, der allerede er der.

»I et land som Zambia er den gennemsnitlige indkomst steget med 7 til 7,5 procent det seneste år. Og i det seneste årti er den steget med 6 procent. Når en økonomi begynder at gå så godt, som den gør i Zambia i øjeblikket, begynder deres spisevaner også at ændre sig«, siger Gary Vaughan-Smith.

»Vi er overbevist om, at det er en win-win-situation for alle parter«, siger han.

Oxfam opfordrer udenlandske investorer til at respektere eksisterende landretigheder, samt at alle handler foregår frivilligt og på et informeret grundlag, så især lokalbefolkningen er fuldt ud klar over, hvad for eksempel en afståelse af retten til at bruge et stykke jord indebærer.

farzam.abolhosseini@pol.dk
niels.fastrup@pol.dk